

lostni, luti, tožni svet. Iz besede luto (ljuto) traurig, schlimm, böse, so postale imena več vesí, kakor Lutbreg na Horvatskem, to je, hudi breg, in Ljute Berda (Luttenwerde), kakor najdemo imé terga Luttenberg v listinah napisano, kar je pozneje ljudstvo, pomen izvirni pozabivši, v Lotmerg in nemška kancelia v Luttenberg spreobrnila. Lutomir pisati pa je celò nenaravno in ne filologiško.

Na rimskoslovenskih spominkih dozdam še nisim našel Višnuta pod podobo kače, druge njegove avatare pa vse; al na kamnih v zid gornjo kungetske cerkve blizu Maribora sozidanih najdemo dva leva (narsinha-avatara Lavura) s kačjimi repi, tode dve avatari v eni podobi zjedinjeni.

Slovensko slovstvo.

Zgodovinski katekizem ali celi keršansko-katoliški nauk v resničnih izgledih iz zgodovine za cerkev, šolo in dom. Iz nemškega J. E. Schmidta s pomočjo nekterih slov. domorodcev poslovenil in izdal Janez Janežič. II. zvezek. V Celovcu v Sigmundovi bukvarnici, kakor tudi po vsih slov. mestih dobiti.

Ko smo prvi zvezek „zgodovinskega katekizma“ naznanili, smo ga z veliko pohvalo priporočili, ker v slovenskem slovstvu enake knjige dosihmal imeli nismo. Keršanski nauk se razlaga tu tako mično in se razjasnuje po tolikšnih zgodbah in prilikah tako razumljivo, da zamoremo to knjigo slavno izvzeti iz množine družih navadnih. Kdor jo je bral, bo poterdil naše besede.

Vso hvalo, ki smo jo dali prvemu zvezku, damo tudi drugemu, ki na 20 pólah razlaga 3. poglavje „od keršanske ljubezni“. Gospodom prestavljavcem gré hvala, da marljivo pišejo v lepi in lahko razumljivi, čisti slovensini. Le tako naprej! in svesti si zamorete bití, da bo delo mojstre hvalilo.

Še nekaj od mizoplésa.

Tisti čudni prikazek, o katerem smo v poslednjih „Novicah“ govorili, da okrogla miza se gibati in premikovati začne, ako se več ljudi z mazinci sklenjenih k nji vsede, se je po mnogih skušnjah popolnoma poterdil; na Dunaji se je ena miza hitro v okrog sukala, druga je celò plesala po volji ljudi. Miza pa ni bila z ničesar pokrita, kakor smo zadnjikrat rekli, ampak je bila góla; scer je pa vse eno: al stoji na golih tleh ali na kakošni plati, al ima eno ali več nog, al je iz terdega ali mehkega lesa (nekdo pravi, da miza iz jelovega lesa je za to nar bolj pripravna). če je ložji, se prej gibati začne, kakor teška. Po nekterih skušnjah se je mizno gibanje že o pol uri, po družih še le o poltretji uri začelo, po nekterih celò ne. Dvé zlo občutljive gospé ste se zgrudile in zaspale kakor zamaknjene (magnetično spanje), nekterim se je v glavi verteti začelo; ena gospa pa, ktero je celi dan glava bolela, je čutila merzlo sapo po glavi in bolečine so prešle. — Povsod se ponavljajo sedaj te skušnje z mizami, na ktere se poprej nič porajtalo ni, ako ravno je nek nemšk časnik „National-Zeitung“ že mesca svečana prvi to čudovito reč na znanje dal. Daljne skušnje bojo učile bolj določno: od ktere strani in na ktero stran se mize gibljejo, — kako se magnetična igla (kompas) o tem véde itd., in še marsikteri drugi prikazek se bo razjasnil po teh skušnjah. Dr. Löw, ki je na Dunaji prvi magnetične kopve vpeljal, razlaga mizoplés takole: „Pri vsaki živi stvari, tedaj tudi pri vsakem človeku je desna stran života nasprotno električna ali magnetična mémo leve. Človek, ki se s svojo desno in levo roko ob enem dotikuje kakega elektrométra (multipli-

katorja), stori v tem to, kakor da bi bila prišla električna baterija z elektromérom v dotiko. Navadno je desna človekova stran enaka cinkovemu toku (Zinkstrom), leva pa bakrenemu ali ogeljnemu toku (Kupfer- oder Kohlenstrom). V bolnih osebah je tok mnogokrat ravno narobe, včasih bolj včasih manj. — Po tem se tedaj da gibanje mize takole razjasniti: Če po mazincih desne in leve roke vkup sklenjena rajda ljudi se dotikuje delj časa mize ali kakošne druge reči, se miza po tem sklepu ali baterii magnetizira ali postane magnet, kakor se železo po posebnim orodju magnetizira, to je, ena polovica mize kaže polnočno, druga polovica pa poldnevno električno in magnetičnost. Na to vižo magnetizirana miza se suče tako dolgo okoli svoje osi, dokler poldnevna polovica ne pride proti polnočni strani, in v tem tiru tako dolgo neprenehoma naprej hití, dokler se magnetično-električna moč ni razkrojila“.

Časnik „Presse“ vabi svoje bravce k enaki poskušnji s ključem, rekoč: „dvé osebi naj si nastavite ključ med mazince ene desne in ene leve roke tako, da z ušesom visí na notranji plati teh dvéh vkup staknjenih mazincov. V kratkemse bo zašel ključ sukati, dokler ne pade s perstov, kar se za tolikanj prej zgodí, kolikor močnejši ste bile osebi v stanu mazince tikama držati“.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Maribora 13. aprila. Dne 8. tega meseca je veselja i radosti srce vsakega iskrenega rodoljuba poskakovalo, kteremu je srčca dopustila gledati dve najuglednejši osebe na obzorji jugoslavskem, namreč: junackega pokrovitelja življa slavenskega, svetlega bana Jelačić-a, kteri je gredé iz Zagreba na Dunaj pregledaval konjike bivajoče v Mariboru i okolici jegovoj, i premilostljivega vladika Labudskega kneza Slomšeka, kteri je pridí iz Dunaja z odborom prosvišim Jegovo veličestvo, da bi dovolilo zidati železnico tudi v Koroško, s svojo milo in občeljubljenoj navzočnostjo počastil. Vsled te poslednje nazočnosti se nehotomice spomnem in vedno se mi ponavljajo beséde, ktere je bivši nadvladika Solnogradski (sedaj kardinal v Pragi) o priložnosti posvečenja rečenega vladika javno izustil v tém smislu: „da zanaprej ne bode več izbiran dušni pastir, kteri ne bi poznal glasa svojih vèrnih ovčíc“. Vsakega pod Sekavo spadajočega Slovenca je živa i goreča želja, da bi po 633 lètih zamogel tudi take blagodarnosti dočakati!

Pred nekimi dnevi je bil začasni upravitelj ovdéšnjega gimnazia gosp. Kurz izvoljen za učilišnega svetovavca v Solnograd. Tudi o téj zadevi upamo, da bodedemo prihodnje tako srččni, dobiti vodja zmóžnega vsih jezikov, ki se učé na gimnazii, tedaj tudi slovenskega.

Konečno še sem dolžen v imenu svojih učencov se javno zahvaliti blagodarnemu g. Venceslavu Hanka-tu za poslano knjige, tretjino pod prodajno ceno, naime: za 20 iztisov „Ostromirova evangelija“, kteri služijo ko čitanke za staroslavensčino. To je prava in živa vzajemnost, ktera seže od dalešnjega védohrama slavenske Atene tja k slabim in mladim Jugovičem. Slava mu! Vlekov.

Iz Maribora 13. aprila. Da domorodci zvedó, kako lepo pri nas slovensčina napreduje, njim hočemo nekoliko verstic priobčiti. Posebno gimnazialna mladež je, ktera se je tega nauka živo poprijela. Po odstopu gg. prof. Matjašiča in Terstenjaka od tega nauka prednaša slovenski jezik g. Božidar Raić, kterega Slovenci poznajo po spisu njegove ruske gramatike v ilirskem narječju in drugih spisih v slovenskih časopisih. V 7. in 8. šoli so se v prvem polletju prednasali početki